

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

AMENDAMENT

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri IV)

(nr. 3 din 15 ianuarie 2024)

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996, se propune următorul amendament la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri IV) nr. 3 din 15 ianuarie 2024, și anume:

1. Art. X, privind modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire ale energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 413), cu modificările ulterioare), se completează după cum urmează:

La articolul 4:

Alineatul (1) litera g) se expune în următoarea redacție:

„g) autorizează instalarea centralelor electrice cu o putere instalată mai mare de 20 MW și majorarea capacităților centralelor electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW, în conformitate cu Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice, cu excepția centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile care au fost anunțați câștigători în cadrul procedurii de licitație privind oferirea statutului de producător eligibil mare”.

Se completează cu litera g¹) cu următorul conținut:

„g¹) Autorizează construcția centralelor electrice din surse regenerabile cu o putere instalată mai mare de 20 MW, ofertanților care au fost anunțați câștigători în cadrul procedurii de licitație privind oferirea statutului de producător eligibil mare în conformitate cu Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare.

La articolul 19 alineat (2) după textul „se efectuează prin hotărâre de Guvern” se completează cu textul „,cu excepția centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile care au fost anunțați

câștigători în cadrul procedurii de licitație privind oferirea statutului de producător eligibil mare, pentru care autorizarea instalării se efectuează prin hotărârea de Guvern privind oferirea statutului de producător eligibil mare”.

La articolul 47 alineatul (8) se expune în următoarea redacție:

„(8) Operatorul sistemului de distribuție este în drept să elibereze avize de racordare și în cazul în care capacitatea instalației de racordare a unui consumator final existent, producător existent permite racordarea instalațiilor de utilizare, centralelor electrice ale altor potențiali consumatori finali sau potențiali producători. Emiterea avizului de racordare în astfel de situații se efectuează după semnarea unui acord tripartit dintre operatorul sistemului de distribuție, consumatorul final existent, producătorul existent și potențialul consumator final, producător prin care semnatarii stabilesc drepturile și obligațiile asumate. În acordul tripartit se prevăd termenele și condițiile de utilizare în comun a instalației de racordare a consumatorului final sau producătorului existent, inclusiv responsabilitățile privind asigurarea continuității serviciului de distribuție și a caracteristicilor de tensiune ale energiei electrice în punctul de racordare a instalației electrice a consumatorului final potențial sau a producătorului potențial de energie electrică. Cerințele respective se includ în avizul de racordare. Proiectul instalațiilor electrice se coordonează de către operatorul de distribuție, iar furnizorul include aceleași condiții în contractul de furnizare a energiei electrice sau de cumpărare ca și în cazul unui consumator final sau producător ale cărui instalații electrice sunt direct racordate la rețeaua electrică de distribuție”.

Argumentare: În contextul recentelor modificări a Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, unul dintre obiectivele amendamentelor a fost de a îmbunătăți mediul de afaceri investițional pentru sursele regenerabile prin îmbunătățirea și simplificarea procedurii de licitație pentru obținerea statutului de „producător eligibil mare” pentru a beneficia de schema de sprijin „preț fix”.

Astfel, în contextul calendarului anunțat de Ministerul Energiei pentru oferirea statutului de producător eligibil mare ce urmează a fi organizate pe parcursul anului 2024-2025, pentru a reuși implementarea proiectelor investiționale, se propune de a diminua din „barierele birocratice”. Aceste bariere sunt caracterizate în special de necesitatea ca inclusiv centralele electrice ce produce energie electrică din surse regenerabile, beneficiare a schemei de sprijin „preț fix”, să fie autorizate printr-o Hotărârea de Guvern distinctă, și aprobată în conformitate cu prevederile Regulamentului privind construcția/reconstrucția centralelor electrice.

Autorizarea în baza acestui Regulament presupune parcurgerea unor etape de construcție și amplasament a centralelor electrice, care pot influența negativ timpii necesari pentru construcția centralei, având în vedere termenii relativi restrânși prevăzuți de Legea nr. 10/2016 pentru care producătorul este obligat să construiască și să pună în funcțiune centrala electrică.

Astfel, prin Amendament se propune ca centralele electrice ce produc energie din surse regenerabile, cu puterea instalată mai mare de 20 MW, și care au obținut statutul de producător eligibil în baza procedurilor de licitație organizate de Ministerul Energiei, să poată fi autorizate doar în baza Hotărârii Guvernului pentru confirmarea statutului de producător eligibil mare, aprobată în conformitate cu prevederile Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare. Aceste modificări se justifică prin faptul că urmare a participării și câștigării procedurii de licitație, investitorul a demonstrat deja viabilitatea tehnică și economică a proiectului.

Suplimentar, urmare a recente modificări a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, operate prin aprobarea la data de 22 decembrie 2023 a proiectului Lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice) înregistrat cu nr. 400 din 10 noiembrie 2023, a fost constatat faptul că în procesul de implementare a noilor prevederi, în special a art. 47 alin. (8) ce se referă la posibilitatea conectării potențialilor consumatori finali sau potențiali producători la instalațiile de racordare ale altor consumatori finali sau producători deja existenți, a fost identificată o lacună/eroare urmare a procesului de tehnoredactare a textului final transmis spre publicare către Monitorul Oficial.

Lacuna legislativă constă în faptul că, în cazurile descrise la art. 47 alin. (8), proiectul instalațiilor întocmit de către solicitant, în baza avizului de racordare eliberat de către operatorul de sistem, „*se coordonează de operatorul sistemului de distribuție și de furnizorul de energie electrică*”, fapt care nu corespunde redacției inițiale și care nu va putea fi implementat de către cei vizați.

Având în vedere faptul că, furnizorii de energie electrică nu dispun de capacități tehnice și resurse umane pentru coordonarea proiectelor instalațiilor electrice, în cazurile descrise la art. 48 alin. (7) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, păstrarea formulării respective și încercarea de a o implementa ar avea ca efect majorarea cheltuielilor furnizorilor care activează pe piață reglementată, costuri căruia într-un final ar urma să fie achitate de către consumatorii finali.

Suplimentar, textul articolului 47 alineatul (8) prevede dreptul

operatorului de sistem de a elibera avize de racordare în condițiile specificate și, în același timp, obligația de a asigura parametrii de calitate în cazul racordării unui consumator/producător nou prin intermediul instalației unui consumator/producător existent, există riscul ca ultimul să nu își poată îndeplini această obligație, respectiv în asemenea condiții, există riscul că ultimul nu va face uz de dreptul stipulat și nu va accepta cererile de racordare depuse de solicitanți, iar în acest caz prevederea menită să faciliteze accesul la rețea pentru mai mulți consumatori sau producători nu va avea utilitate practică. În această ordine de idei, se propune redactarea textului, astfel încât responsabilitățile privind asigurarea continuității și parametrilor de calitate pentru consumatorul/producătorul nou, ce urmează a fi racordat prin intermediul instalației de racordare a unui consumator/producător existent, să fie agreate de părți și expuse în acordul tripartit.

2. Se completează proiectul de lege cu **Art. XIII** cu următorul cuprins:

Art. XIII. Legea nr.139/2018 cu privire la eficiența energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309–320, art. 476), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

La articolul 11 alineatul (5¹) cifra „7”, se substituie cu cifra „9”;

În tot textul legii, cuvintele „Legea nr.128/2014 privind performanța energetică a clădirilor”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Legea nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor” la forma gramaticală corespunzătoare.

În tot textul legii, cuvintele „Legea nr.44/2014 privind etichetarea produselor cu impact energetic”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Legea nr.306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic” la forma gramaticală corespunzătoare;

Argumentare:

În contextul, angajamentelor asumate de Republica Moldova față de secretariatul Comunității Energetice în domeniile de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă, colaborarea interinstituțională reciprocă între principalii actori/autorități publice centrale este primordială în vederea atingerii obiectivelor asumate la nivel național.

În vederea punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, Guvernul Republicii Moldova a reorganizat Agenția pentru Eficiență Energetică prin transformare în Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă, care are misiunea de a coordona și de a organiza activitățile orientate spre asigurarea implementării politicii de stat în domeniile de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare pentru finanțarea și promovarea proiectelor și programelor în domeniile respective într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului, al

schimbărilor climatice, și care să contribuie la creșterea gradului de securitate energetică a țării.

În cadrul Centrului a fost instituit un Consiliu, organ colegial superior de conducere, care va îndeplini rolul de supraveghere și monitorizare a procesului decizional, fiind responsabil în același timp de activitatea Centrului în ansamblu și de soliditatea financiară a acesteia, care este format din 7 membri, după cum urmează: doi reprezentanți ai fondatorului, un reprezentant al Ministerului Finanțelor, un reprezentant al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, un reprezentant al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, un reprezentant al societății civile și un reprezentant al partenerilor de dezvoltare/finanțatorilor.

Astfel, având în vedere faptul că eficiență energetică reprezintă un domeniu complex și urmează a fi luată în considerare la elaborarea și implementarea politicilor și proiectelor în toate sectoarele economiei naționale, având la bază principiul „eficiența energetică înainte de toate”, este necesar ca numărul membrilor din care este constituit Consiliul Centrului Național pentru Energie Durabilă, menționat la art. 11 alin.5¹ din Legea 139/2018 cu privire la eficiența energetică, să fie extins de la 7 până la 9 membri, cu includerea în cadrul acestuia inclusiv a unui reprezentant din cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și a unui reprezentant din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Acest fapt este argumentat prin faptul că Ministerele sus menționate sunt responsabile de gestionarea a două sectoare importante ale economiei naționale - economic și agricol, prin elaborarea diferitor Programe pentru dezvoltarea mediului de afaceri, dezvoltarea tehnologică și asigurarea competitivității, inclusiv prin dezvoltarea programelor de finanțare a măsurilor de eficientizare a consumului de energie și de valorificare a surselor de energie regenerabilă în cadrul întreprinderilor din domeniile gestionate, iar drept urmare, având la baza principiul reciprocității în luarea deciziilor cu privire la proiectele ce urmează a fi aprobate spre implementare considerăm imperios necesară aprobarea modificărilor propuse.

Aceste modificări vor contribui inclusiv la atingerea obiectivului Guvernului privind „implementarea de politici și măsuri coerente de accelerare a tranziției la economia circulară și economia verde și de adaptare a tuturor sectoarelor la efectele schimbărilor climatice, în vederea atingerii obiectivului neutralității emisiilor de dioxid de carbon până în 2030”, în corelare cu obiectivele de Dezvoltare Durabilă, la care Republica Moldova s-a aliniat să le atingă, și întru asigurarea unei coordonări eficiente interinstituționale, după cum este stabilit și în obiectivul Grupului de lucru pentru promovarea economiei verde, inițiat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Totodată, în vederea alinierii prevederilor Legii nr. 139/2018 la cadrul normativ primar aprobat pe parcursul semestrului II, 2023, în vederea transpunerii în legislația națională a prevederilor Directivelor Europene aferente performanței energetice a clădirilor și a etichetării produselor cu

impact energetic, solicităm efectuarea modificărilor propuse inclusiv în acest sens.

3. Se completează proiectul de lege cu **Art. XV** cu următorul cuprins:

„**Art. XV.** Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69–77, art. 117), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

La articolul 39¹ alineatul (1)

litera d) va avea următorul cuprins „ d) la punctul de măsurare din locul său de consum, acesta are obligația instalării unui echipament de măsurare bidirecțional care înregistrează, orar sau pe intervale, energia electrică livrată în rețeaua electrică și energia electrică consumată din rețea, și totodată corespunde cerințelor stabilite în Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Operatorul sistemului de distribuție la a cărui rețea electrică de distribuție este racordată centrala electrică a prosumatorului de energie electrică din surse regenerabile îl notifică pe acesta despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare sau cumulative pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu art. 39² alin. (1) lit. c), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile disponibilă pe inverter/invertoare.”.

se completează cu o nouă literă d¹) cu următorul cuprins „d¹) în rezultatul analizei cost-beneficiu care demonstrează eficiența economică a utilizării echipamentelor de măsurare inteligente, efectuată de către operatorii sistemelor de distribuție, și aprobarea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a hotărârii cu privire la instalarea echipamentelor de măsurare inteligente, în sensul prevederilor art. 55 alin. (9) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică, prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile are obligația instalării, pe cheltuiala proprie, a unui echipament de măsurare inteligent, bidirecțional, care înregistrează orar sau pe intervale, energia electrică livrată în rețeaua electrică de distribuție și energia electrică consumată din rețeaua electrică de distribuție, permite citirea datelor la distanță și are sistemele de comunicație compatibile cu cele ale operatorului sistemului de distribuție la a cărui rețea electrică de distribuție este racordată centrala electrică.”.

4. Se completează proiectul de lege cu **Art. XVI** cu următorul cuprins:

„**Art. XVI.** Legea nr.331/2023 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 468–471, art. 816), se modifică după cum urmează:

La articolul II alin. (17)

litera e) după sintagma „stabilite la art. 39¹ alin. (1) lit. d)” se completează cu sintagma „sau după caz d)¹.”;

se completează cu literele e¹) și h) cu următorul cuprins:

„e¹) prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile are obligația instalării echipamentului de măsurare inteligent, conform art. 39¹ alin. (1) lit. d¹), în termen de 12 luni de la aprobarea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a hotărârii cu privire la instalarea echipamentelor de măsurare inteligente, în rezultatul analizei cost-beneficiu elaborate de operatorii sistemelor de distribuție.”

„h) plafonul de capacitate individuală stabilit de Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e¹), se aplică începând cu data de 01 aprilie 2024. Până la data de 01 aprilie 2024 se consideră drept plafon de capacitate individuală puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică pentru respectivul loc de consum, dar nu depășește 200 kW.”

5. „Modificările din prezentul amendament intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Argumentare:

Prin Legea nr. 331/2023 pentru modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile s-a asigurat tranziția de la mecanismul „contorizare netă” la mecanismul „facturare netă” care permite deținătorului unei centrale electrice fotovoltaice cu o putere instalată în limita de capacitate stabilită de către Guvern, care produce energie electrică pentru consumul propriu (prosumator) să beneficieze de o remunerare din partea furnizorului cu care are încheiat contract de prosumator, pentru surplusul de energie electrică livrat în rețea.

Pe lângă diferența dintre modul în care se remunerează surplusul de energie electrică produsă de prosumatori, care îi încurajează pe cei din urmă să consume energia electrică în timpul producerii acesteia sau să utilizeze sisteme de stocare a energiei electrice pentru a o consuma în timpul necesar, a suferit schimbări și modul de dimensionare a centralei electrice, fiind descurajată supradimensionarea acestora, pentru a oferi posibilitatea mai multor prosumatori să beneficieze de acest mecanism de sprijin.

Astfel, prin art. 10 lit. „e¹) a fost acordată Guvernului atribuția de stabilire, aprobare și actualizare a cotelor de capacitate, pe categorii de consumatori finali, pentru care pot fi stabilite și plafoane de capacitate

individuală pentru fiecare centrală electrică, ce urmează a fi oferite pentru implementarea mecanismului de facturare netă.

Prin urmare, prin Hotărârea Guvernului nr. 26/2024 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 401/2021 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2025 au fost aprobate cotele de capacitate și plafoanele de capacitate individuală ce urmează a fi oferite pentru implementarea mecanismului de facturare netă până la data de 31 decembrie 2025.

Conform acestei Hotărâri, plafoanele de capacitate individuală urmează să se aplice începând cu data de 1 martie 2024, acest termen, inițial, fiind considerat suficient pentru a oferi potențialilor beneficiari ai mecanismului de facturare netă, care au proiectat și au inițiat construcția centralelor electrice fotovoltaice până la intrarea în vigoare a Hotărârii nr. 26/2024, fiind dimensionate doar în limita puterii contractate cu propriul furnizor de energie electrică pentru respectivul loc de consum, dar nu depășește puterea de 200 kW.

Totodată, având în vedere cele descrise mai sus și în același timp, intenția Ministerului Energiei, în calitate de autor al Legii nr. 331/2023, de a transforma prosumatorii în participanți activi la piața energetică, prin articolul 39¹ alineatul (1) litera d) s-a stabilit cerințe față de tipul echipamentului de măsurare al prosumatorilor. Conform acestei prevederi la punctul de măsurare din locul său de consum, prosumatorul are obligația instalării unui echipament de măsurare bidirecțional care înregistrează, orar sau pe intervale, energia electrică livrată în rețeaua electrică și energia electrică consumată din rețea – echipamente cu citire la distanță având sistemele de comunicație compatibile cu cele ale operatorului sistemului de distribuție la ale cărui rețele este racordată centrala.

Cu toate acestea, cerințele față de echipamentele de măsurare instalate la centralele electrice în cadrul mecanismului facturare netă, în condițiile în care, la zi nu a fost demonstrată eficiența economică a instalării la consumatorii casnici a echipamentelor de măsurare inteligente în conformitate cu prevederile de la art. 55, alin. (9) din Legea 107/2016, nu sunt funcționale piețele organizate de energie electrică, numărul limitat pe piața Republicii Moldova a soluțiilor care să corespundă acestor criterii, cât și costurile ridicate pentru achiziția dar și integrarea acestora în sistemele de gestionarea a datelor ale operatorilor sistemelor de distribuție, conduce fie la creșterea esențială a investițiilor a fi suportate de prosumatori fie la imposibilitatea semnării contractelor de facturare netă.

Prin urmare, având în vedere intenția asigurării unei tranziții mai line către mecanismul de facturare netă, oferind prosumatorilor suficient timp pentru a se adapta la noile cerințe dar și a reuși semnarea contractelor de facturare netă până la intrarea în vigoare a cotelor individuale de capacitate cât și scopul de a facilita accesul la mecanismul de facturare netă prin reducerea costurilor de investiții, considerăm oportun aprobarea acestor amendamente.

Radu MARIAN,

Deputat în Parlament
